

31989L0654

30.12.1989.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 393/1

PADOMES DIREKTĪVA**(1989. gada 30. novembris)****par minimālajām prasībām attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darba vietā (pirmā atsevišķā direktīva saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punktu)**

(89/654/EEK)

EIROPAS KOPIENU PADOME,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu, jo īpaši tā 118.a pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾, kas iesniegts pēc apspriešanās ar Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju,sadarbībā ar Eiropas Parlamentu ⁽²⁾,ņemot vērā Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽³⁾,

tā kā Līguma 118.a pants paredz, ka Padome ar direktīvām nosaka prasību minimumu, kas jāizpilda, lai veicinātu uzlabojumus attiecībā uz darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzību, jo īpaši darba vidē;

tā kā saskaņā ar šā panta nosacījumiem ar šādām direktīvām jāvirās uzlikt tādas administratīvus, finanšu un juridiskus ierobežojumus, kas traucē izveidoties un attīstīties maziem un vidējiem uzņēmumiem;

tā kā Komisijas ziņojums par darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības programmu ⁽⁴⁾ paredz pieņemt direktīvu, lai garantētu darba ņēmēju drošību un veselību darbā;tā kā 1987. gada 21. decembra rezolūcijā par darba drošību, higiēnu un veselības aizsardzību ⁽⁵⁾ Padome ir minējusi Komisijas nodomu visdrīzākā laikā iesniegt Padomei darba vietas iekārtojuma prasību minimumu;

tā kā atbilstība prasību minimumam, kuru nolūks ir garantēt augstāku darba drošības un veselības aizsardzības standartu, ir būtiska, lai nodrošinātu darba ņēmēju drošību un veselību;

tā kā šī direktīva ir atsevišķa direktīva, kādu paredz 16. panta 1. punkts Padomes 1989. gada 12. jūnija Direktīvā 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā ⁽⁶⁾; tā kā pēdējās noteikumi tāpēc ir kopumā piemērojami darba vietai, neskarot stingrākus un/vai īpašus noteikumus, kas ir šajā direktīvā;

tā kā šī direktīva ir lietišķs ieguldījums iekšējā tirgus sociālās dimensijas radīšanā;

tā kā, izpildot lēmumu 74/325/EEK ⁽⁷⁾, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 1985. gada Pievienošanās līgumu, Komisija, izstrādājot⁽¹⁾ OV C 141, 30.5.1988., 6. lpp.
OV C 115, 8.5.1989., 34. lpp. un

OV C 284, 10.11.1989., 8. lpp.

⁽²⁾ OV C 326, 19.12.1988., 123. lpp. un

OV C 256, 9.10.1988., 51. lpp..

⁽³⁾ OV C 175, 4.7.1988., 28. lpp.⁽⁴⁾ OV C 28, 3.2.1988., 3. lpp.⁽⁵⁾ OV C 28, 3.2.1988., 1. lpp.⁽⁶⁾ OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.⁽⁷⁾ OV L 185, 9.7.1974., 15. lpp.

priekšlikumus šajā jomā, apspriežas ar Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju,

4. pants

IR PIENĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

I IEDAĻA

VISPĀRĒJI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

1. Šī direktīva, kas ir pirmā atsevišķā direktīva, kādu paredz Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkts, nosaka drošības un veselības aizsardzības prasību minimumu darba vietā, kā definēts 2. pantā.

2. Šī direktīva neattiecas:

- a) uz transporta līdzekļiem, ko izmanto ārpus uzņēmuma un/vai iestādes, vai darba vietām transporta līdzekļos;
- b) uz pagaidu vai mobilām darbvietām;
- c) uz ieguves rūpniecību;
- d) uz zvejas laivām;
- e) uz tīrumiem, mežiem un citām zemēm, kas ir daļa no lauksaimniecības vai mežkopības uzņēmuma, bet atrodas savrup no uzņēmuma ēkām.

3. Direktīva 89/391/EEK ir pilnībā piemērojama visai 1. punktā minētajai jomai, neskarot stingrākus un/vai īpašus šīs direktīvas noteikumus.

2. pants

Definīcija

Šajā direktīvā "darba vieta" nozīmē vietu, kas paredzēta darba iecirkņiem uzņēmuma un/vai iestādes telpās, kā arī jebkuru citu vietu uzņēmuma un/vai iestādes teritorijā, kas darba ņēmējiem ir pieejama darba laikā.

II IEDAĻA

DARBA DEVĒJU PIENĀKUMI

3. pants

Darba vietas, ko izmanto pirmoreiz

Darba vietām, ko izmanto pirmoreiz pēc 1992. gada 31. decembra, jāatbilst I pielikumā noteiktajam drošības un veselības aizsardzības prasību minimumam.

Darba vietām, ko jau izmanto līdz 1993. gada 1. janvārim, jāatbilst II pielikumā noteiktajam drošības un veselības aizsardzības prasību minimumam ne vēlāk kā trīs gadus pēc šīs dienas.

Attiecībā uz Portugāles Republiku darba vietām, ko izmanto līdz 1993. gada 1. janvārim, jāatbilst II pielikuma drošības un veselības aizsardzības prasību minimumam ne vēlāk kā četrus gadus pēc šīs dienas.

5. pants

Darba vietu pārkārtošana

Ja darba vietas pārkārto, paplašina un/vai pārveido pēc 1992. gada 31. decembra, darba devējs veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka pārkārtojumi, paplašinājumi un/vai pārveidojumi atbilst attiecīgajam prasību minimumam, kas noteikts I pielikumā.

6. pants

Galvenās prasības

Lai sargātu darba ņēmēju drošību un veselību, darba devējs gādā:

- lai ceļus uz avārijas izejām un pašas izejas nekad nekas neaizšķērsotu,
- lai tiktu veikta darba vietas un aprīkojuma, jo īpaši I un II pielikumā minēto ierīču, uzturēšana tehniskā kārtībā un cik vien ātri iespējams novērsti visi atrastie trūkumi, kas varētu iespaidot darba ņēmēju drošību un veselību,
- lai darba vietu un aprīkojumu un jo īpaši I pielikuma 6. punktā un II pielikuma 6. punktā minētās ierīces regulāri notīrītu tā, lai tās būtu pietiekami higiēniskas,
- lai drošības aprīkojumu un ierīces, kas domātas, lai novērstu vai likvidētu briesmas, jo īpaši I un II pielikumā minētās, tiktu pastāvīgi uzturētas kārtībā un regulāri pārbaudītas.

7. pants

Darba ņēmēju informēšana

Neskarot Direktīvas 89/391/EEK 10. pantu, darba ņēmējus un/vai viņu pārstāvjus informē par visiem pasākumiem, kas tiek veikti attiecībā uz drošību un veselības aizsardzību darba vietā.

8. pants

Darba ņēmēju konsultēšana un līdzdalība

Darba ņēmēju un/vai viņu pārstāvju konsultēšana un līdzdalība jautājumos, ko reglamentē šī direktīva ar tās pielikumiem, notiek saskaņā ar Direktīvas 89/391/EEK 11. pantu.

III IEDAĻA

DAŽĀDI NOTEIKUMI

9. pants

Pielikumu grozījumi

Formālus pielikumu grozījumus, kas rodas:

- pieņemot direktīvas par darba vietu daļu projektēšanas, ražošanas vai izbūves tehnisko saskaņošanu un standartizāciju, un/vai
- tehnikas progresa dēļ, mainoties starptautiskiem noteikumiem vai instrukcijām un zināšanām par darba vietām,

izdara Direktīvas 89/391/EEK 17. panta noteiktajā kārtībā.

10. pants

Nobeiguma noteikumi

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 1992. gada 31. decembrim. Par to dalībvalstis tūlīt informē Komisiju.

Grieķijas Republikai attiecīgais datums tomēr ir 1994. gada 31. decembris.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu noteikumus, ko tās jau pieņēmušas vai pieņem jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

3. Reizi piecos gados dalībvalstis ziņo Komisijai par šīs direktīvas noteikumu praktisko īstenošanu, uzrādot darba devēju un darba ņēmēju viedokļus.

Komisija informē Eiropas Parlamentu, Padomi, Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Darba drošības, higiēnas un veselības aizsardzības padomdevēju komiteju.

4. Komisija regulāri sniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un sociālo lietu komitejai pārskatu par šīs direktīvas īstenošanu, ņemot vērā 1., 2. un 3. punktu.

11. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1989. gada 30. novembrī

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

J. P. SOISSON

I PIELIKUMS

DROŠĪBAS UN VESELĪBAS AIZSARDZĪBAS PRAŠĪBU MINIMUMS DARBA VIETĀS, KO IZMANTO PIRMOREIZ, KĀ NORĀDĪTS DIREKTĪVAS 3. PANTĀ**1. Ievadpiezīme**

Šajā pielikumā noteiktās saistības piemēro vienmēr, kad to prasa darba vietas īpašības, darbības veids, apstākļi vai briesmas.

2. Stabilitāte un stiprība

Ēkām, kurās atrodas darba vietas, jābūt tādai konstrukcijai un stiprībai, kas atbilst to izmantojumam.

3. Elektroinstalācijas

Elektroinstalācijas jāprojektē un jāierīko tā, lai neradītu ugunsgrēka vai sprādziena briesmas; cilvēkiem jābūt pietiekami pasargātiem no tādu nelaimes gadījumu riska, ko rada tieša vai netieša saskare ar tām.

Ierīču projektiem, uzbūvei un materiāla un aizsargierīču izvēlei jāatbilst spriegumam, ārējiem apstākļiem un to cilvēku kompetencei, kam pieejamas elektroinstalāciju daļas.

4. Avārijas ejas un izejas

4.1. Avārijas ejām un izejām jābūt neaizšķērsotām un iespējami tieši jāved brīvā dabā vai drošībā.

4.2. Briesmu gadījumā darbaņēmējiem jābūt iespējai ātri un cik vien droši iespējams pamest visus darba iecirkņus.

4.3. Avārijas eju un izeju skaits, izvietojums un izmēri atkarīgi no darba vietas izmantojuma, aprīkojuma un lieluma, kā arī no maksimālā iespējamā klātesošo skaita.

4.4. Avārijas durvīm jāveras uz āru.

Bīdāmās vai virpuļdurvis nav atļautas, ja tās paredzēts izmantot par avārijas izejām.

Avārijas durvis nedrīkst būt slēgtas vai aizdarītas tā, ka tās nevarētu viegli un tūlīt atvērt katrs, kam avārijas gadījumā būtu tāda vajadzība.

4.5. Uz īpašām avārijas ejām un izejām jānorāda zīmēm, kas atbilst valstu tiesību aktiem, kuri transponē likumos Direktīvu 77/576/EEK⁽¹⁾.

Šīs zīmes jāizliek piemērotās vietās un tām jābūt izturīgām.

4.6. Avārijas durvis nedrīkst būt slēgtas.

Avārijas ejām un izejām, kā arī transporta ceļiem un durvīm, kas uz tiem ved, jābūt brīvām no šķēršļiem, lai tās varētu katrā laikā bez traucēkļiem izmantot.

4.7. Avārijas ejas un izejas, kam vajadzīgs apgaismojums, jāapgādā ar pietiekami stipru avārijas apgaismojumu gadījumam, ja parastais apgaismojums sabojājas.

5. Ugunsgrēka atklāšana un dzēšana

5.1. Darba vietām atkarībā no ēku lieluma, izmantojuma un aprīkojuma, tajās turamo vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām un maksimālā iespējamā klātesošo skaita jābūt aprīkotām ar atbilstīgu ugunsdzēsības inventāru un vajadzības gadījumā — ar ugunsgrēka detektoriem un trauksmes sistēmu.

(¹) OV L 229, 7. 9. 1977., 12. lpp.

- 5.2. Mehāniskam ugunsdzēsības inventāram jābūt viegli pieejamam un vienkārši lietojamam.

Inventāram jābūt norādītam ar zīmēm, kas atbilst valstu tiesību aktiem, kuri transponē likumos Direktīvu 77/576/EEK.

Šādas zīmes jāizliek piemērotās vietās un tām jābūt izturīgām.

6. **Ventilācija slēgtās darba vietās**

- 6.1. Jāveic pasākumi, lai slēgtās darba vietās pietiktu svaiga gaisa, ņemot vērā darba paņēmienus un darba ņēmēju fizisko slodzi.

Ja izmanto mākslīgās ventilācijas sistēmu, tā uzturama kārtībā.

Kontroles sistēmai jāuzrāda katra kļūme, ja tā vajag darba ņēmēju veselības labad.

- 6.2. Ja izmanto gaisa kondicionēšanas vai ventilācijas ierīces, tām jādarbojas tā, lai darba ņēmēji neatrastos caurvējā, kas rada neērtības.

Nosēdumi vai netīrumi, kas, piesārņodami atmosfēru, varētu radīt tūlītējas briesmas darba ņēmēju veselībai, nekavējoties jāizvāc.

7. **Telpu temperatūra**

- 7.1. Darba laikā temperatūrai telpās, kur ir darba iecirkņi, jābūt cilvēkiem piemērotai, ņemot vērā darba paņēmienus un darba ņēmēju fizisko slodzi.

- 7.2. Temperatūrai atpūtas vietās, dežūrpersonāla telpās, sanitārajās labierīcībās, ēdamtelpās un pirmās palīdzības telpās jābūt piemērotai šo vietu konkrētajam mērķim.

- 7.3. Logiem, virsgaisma logiem un stikla šķērssienu būtu jāļauj izvairīties no saules staru pārmērīgas iedarbības uz darba vietu, ņemot vērā darba un darba vietas īpatnības.

8. **Telpu dabiskais un mākslīgais apgaismojums**

- 8.1. Darba vietām cik vien iespējams jāsaņem pietiekami daudz dabiskās gaismas un jābūt aprīkotām ar mākslīgo apgaismojumu, kas pietiekams darba ņēmēju drošībai un veselībai.

- 8.2. Apgaismošanas iekārtām telpās, kur ir darba iecirkņi, un ejās jābūt izvietotām tā, lai darba ņēmējiem nebūtu riska ciest nelaimes gadījumā, kas saistīts ar apgaismojuma ierīkojumu.

- 8.3. Darba vietām, kurās darba ņēmēji ir īpaši pakļauti riskam, ja sabojājas mākslīgais apgaismojums, jābūt aprīkotām ar pietiekami stipru avārijas apgaismojumu.

9. **Telpu grīdas, sienas, griesti un jumti**

- 9.1. Telpu grīdās nedrīkst būt bīstami izciļņi, caurumi vai slīpumi, un tām jābūt salabotām, stabilām un neslīdīgām.

Darba vietām, kur ir darba iecirkņi, jābūt pietiekamai siltumizolācijai, ievērojot attiecīgā uzņēmuma un darba ņēmēju fizisko aktivitāti.

- 9.2. Grīdām, sienām un griestiem telpās jābūt tīrāmiem vai kopjamiem atbilstīgi higiēnas standartiem.

- 9.3. Caurspīdīgām vai caurredzamām sienām, jo īpaši vienlaidu stikla šķērssienu darba iecirkņu telpās un satiksmes ceļu tuvumā, jābūt skaidri iezīmētām un no droša materiāla vai norobežotām no šādām vietām vai satiksmes ceļiem tā, lai pasargātu darba ņēmējus no uzgrūšanās sienām vai savainojumiem, ja sienas sadrupu.

- 9.4. Nokļūšana uz jumtiem, kas gatavoti no nepietiekami stipriem materiāliem, nav pieļaujama, ja vien netiek sagādāts aprīkojums, kas ļauj darbu veikt droši.

10. Logi un virsgaismas logi

- 10.1. Darba ņēmējiem jābūt iespējai droši atvērt, aizvērt, noregulēt vai nostiprināt logus, virsgaismas logus un ventilatorus. Atvērti tie nedrīkst radīt briesmas darba ņēmējiem.
- 10.2. Logiem un virsgaismas logiem jābūt projektētiem kopā ar aprīkojumu vai citādi apgādātiem ar ierīcēm, kas ļauj tos tīrīt bez riska darba ņēmējiem, kas to dara, vai darba ņēmējiem, kas atrodas ēkā un pie tās.

11. Durvis un vārti

- 11.1. Durvju un vārtu izvietojumu, skaitu un izmērus, kā arī tajos lietotos materiālus nosaka telpu vai zonu īpatnības un izmantojums.
- 11.2. Caurredzamām durvīm jābūt pienācīgi iezīmētām labi redzamā augstumā.
- 11.3. Vēzekļdurvīm un vārtiņiem jābūt caurspīdīgiem vai ar caurredzamiem paneļiem.
- 11.4. Ja caurredzamās vai caurspīdīgās virsmas durvis un vārtos nav no droša materiāla un ir iespēja, ka darba ņēmēji var gūt savainojumus, ja durvis vai vārti sadrupu, virsmām jābūt pasargātām no izsišanas.
- 11.5. Bīdāmās durvis jāapgādā ar drošības ierīci, kas neļauj tām izlēkt no sliedēm un apgāzties.
- 11.6. Durvīm un vārtiem, kas veras uz augšu, jābūt apgādātām ar ierīci, kas tās pasargā no nokrišanas atpakaļ.
- 11.7. Durvīm gar evakuācijas eju malām jābūt pienācīgi iezīmētām.

Tām jābūt katrā laikā bez īpašas palīdzības atveramām no iekšpuses.

Jābūt iespējai durvis atvērt tad, kad darba vietas ir aizņemtas.

- 11.8. Durvis gājējiem jāiekārto tuvu pie visiem vārtiem, kas domāti transportam, ja vien gājējiem nav droša izklūšana pa vārtiem; šādām durvīm jābūt skaidri iezīmētām un vienmēr brīvām.
- 11.9. Mehāniskām durvīm un vārtiem jādarbojas tā, lai darba ņēmējus neapdraudētu nelaimes gadījumi.

Tām jābūt apgādātām ar viegli ieraugāmām un aizsniedzamām aizvēršanas ierīcēm avārijas gadījumam un atveramām ar rokām, ja vien enerģijas piegādes trūkuma gadījumā tās neatveras automātiski.

12. Transporta ceļi — bīstamās zonas

- 12.1. Transporta ceļiem, tostarp kāpnēm, piestiprinātām trepēm, kā arī iekraušanas platformām un slīpnēm, jābūt izvietotām un iekārtotām tā, lai gājējiem vai transporta līdzekļiem nodrošinātu vieglu, drošu un pienācīgu piekļuvi, neapdraudot darba ņēmējus, kurus nodarbina šo transporta ceļu tuvumā.
- 12.2. Ceļiem, ko izmanto gājējiem un/vai preču transportam, jābūt samērīgiem ar potenciālo izmantotāju skaitu un uzņēmuma tipu.

Ja uz transporta ceļiem izmanto transporta līdzekļus, jāatstāj pietiekama drošības josla gājējiem.

- 12.3. Pietiekama josla jāatstāj starp transporta ceļiem un durvīm, vārtiem, gājēju ejām, gaitiņiem un kāpņu telpām.
- 12.4. Transporta ceļiem jābūt skaidri norādītiem, ja tas vajadzīgs darba ņēmēju drošībai telpu izmantojuma un aprīkojuma dēļ.
- 12.5. Ja darba vietās ir bīstamas zonas, kurās darba īpatnību dēļ pastāv risks, ka darba ņēmēji vai priekšmeti varētu nokrist, šīs vietas cik vien iespējams jāapgādā ar ierīcēm, kas novērš darba ņēmēju neatļautu iekļūšanu šajās zonās.

Jāveic pienācīgi pasākumi, lai pasargātu darba ņēmējus, kam ir atļauts iekļūt bīstamajās zonās.

Bīstamajām zonām jābūt skaidri norādītām.

13. Īpaši pasākumi eskalatoriem un slīdceliņiem

Eskalatoriem un slīdceliņiem jādarbojas droši.

Tiem jābūt aprīkoti ar attiecīgām drošības ierīcēm.

Tiem jābūt apgādātiem ar viegli ieraugāmiem un aizsniedzamiem izslēdzējiem avārijas gadījumam.

14. Iekraušanas platformas un slīpnes

14.1. Iekraušanas platformām un slīpnēm jāatbilst transportējamo kravu gabarītiem.

14.2. Iekraušanas platformām jābūt vismaz vienai noejai.

Ja tehniski iespējams, platformām, kas pārsniedz noteiktu garumu, jābūt noejai abos galos.

14.3. Iekraušanas slīpnēm cik vien iespējams jābūt pietiekami drošām, lai pasargātu darba ņēmējus no nokrišanas.

15. Telpas izmēri un gaisa tilpums — kustību brīvība darba iecirknī

15.1. Darba telpām jābūt pietiekamai platībai, augstumam un gaisa tilpumam, kas ļauj darba ņēmējiem strādāt bez riska viņu drošībai, veselībai vai labklājībai.

15.2. Brīvās, neizmantotās teritorijas darba iecirknī jāierēķina tā, lai dotu darbiniekiem pietiekamu kustību brīvību darbu veikšanai.

Ja tas nav iespējams darba vietai specifisku iemeslu dēļ, tad jāsigādā darba ņēmējam pietiekama kustības brīvība viņa darba iecirkņa tuvumā.

16. Atpūtas telpas

16.1. Ja tas vajadzīgs darba ņēmēju drošībai vai veselībai, jo īpaši veicamās darbības dēļ vai tādēļ, ka darba ņēmēju skaits ir lielāks par noteikto, darba ņēmējiem jāierīko viegli pieejama atpūtas telpa.

Šo noteikumu nepiemēro, ja darba ņēmējus nodarbina birojos vai tamlīdzīgās darba telpās, kur līdzvērtīga relaksācija iespējama pārtraukumos.

16.2. Atpūtas telpām jābūt pietiekami plašām un aprīkotām ar pietiekami daudziem galdiem un sēdekļiem ar atzveltnēm.

16.3. Atpūtas telpās veicami pienācīgi pasākumi, lai pasargātu nesmēķētājus no tabakas dūmu radītām neērtībām.

16.4. Ja darba laikā ir pastāvīgi un bieži pārtraukumi, bet nav atpūtas telpas, tad jāiekārto citas telpas, kur darba ņēmēji šādos pārtraukumos varētu uzturēties, kad vien tas vajadzīgs darba ņēmēju drošībai vai veselībai.

Pienācīgi pasākumi veicami, lai pasargātu nesmēķētājus no tabakas dūmu radītām neērtībām.

17. Grūtnieces un mātes, kas baro ar krūti

Jābūt iespējai grūtniecēm un mātēm, kas baro ar krūti, piemērotos apstākļos atgulties un atpūsties.

18. Sanitārais aprīkojums

18.1. *Ģērbtuves un slēdzami skapīši*

18.1.1. Jāierīko piemērotas ģērbtuves darba ņēmējiem, ja viņiem ir jāvalkā īpašas darba drēbes un ja veselības vai pieklājības apsvērumu dēļ nevar prasīt, lai viņi pārgērbtos kaut kur citur.

Ģērbtuvēm jābūt viegli pieejamām, pietiekami ietilpīgām un ar sēdekļiem.

18.1.2. Ģērbtuvēm jābūt pietiekami lielām un ar iespēju katram darba ņēmējam ieslēgt savas drēbes darba laikā.

Ja prasa apstākļi (piem., bīstamas vielas, mitrums, netīrumi), jābūt atsevišķiem skapīšiem darba drēbēm un parastām drēbēm.

18.1.3. Jāparedz atsevišķas ģērbtuves vai ģērbšanās atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

18.1.4. Ja ģērbtuves saskaņā ar 18.1.1 nav vajadzīgas, jāierīko vieta, kur katram darba ņēmējam turēt drēbes.

18.2. *Dušas un izlietnes*

18.2.1. Jāierīko atbilstīgas un piemērotas dušas darba ņēmējiem, ja to vajag darba apstākļu vai veselības apsvērumu dēļ.

Jāparedz atsevišķas dušas telpas vai mazgāšanās dušā atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

18.2.2. Dušas telpām jābūt pietiekami plašām, lai katrs darba ņēmējs varētu netraucēts nomazgāties pietiekami higiēniskos apstākļos.

Dušām jābūt apgādātām ar karstu un aukstu tekošu ūdeni.

18.2.3. Ja saskaņā ar 18.2.1. punkta pirmo daļu dušas nav vajadzīgas, darba telpu un ģērbtuvju tuvumā jābūt ierīkotām atbilstīgām un piemērotām izlietnēm ar tekošu ūdeni (karstu ūdeni, ja vajadzīgs).

Tādām izlietnēm jābūt atsevišķām vai atsevišķi lietojamām vīriešiem un sievietēm, ja tā vajag pieklājības pēc.

18.2.4. Ja telpas ar dušām vai izlietnēm un ģērbtuves ir atsevišķi, tām jābūt tuvu izvietotām.

18.3. *Atejas un izlietnes*

Atsevišķas labierīcības ar pietiekami daudzām atejām un izlietnēm jāierīko tuvu pie darba iecirkņiem, atpūtas telpām, ģērbtuvēm un telpām ar dušām vai izlietnēm.

Jāparedz atsevišķas atejas vai atēju lietošana atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

19. **Pirmās palīdzības telpas**

19.1. Jāiekārto viena pirmās palīdzības telpa vai vairākas, ja to nosaka telpu lielums, darbības veids un nelaimes gadījumu biežums.

19.2. Pirmās palīdzības telpas jāapgādā ar svarīgākajām pirmās palīdzības iekārtām un piederumiem, un tām jābūt viegli pieejamām ar nestuvēm.

Tām jābūt iezīmētām saskaņā ar valstu tiesību aktiem, kas transponē likumos Direktīvu 77/576/EEK.

19.3. Turklāt pirmās palīdzības piederumiem jābūt pieejamiem visur, kur to nosaka darba apstākļi.

Šiem piederumiem jābūt piemēroti apzīmētiem un viegli pieejamiem.

20. **Darba ņēmēji invalīdi**

Darba vietas jāiekārto tā, lai vajadzības gadījumā varētu rēķināties ar darba ņēmējiem invalīdiem.

Noteikums jo īpaši attiecas uz durvīm, ejām, kāpņu telpām, dušām, izlietnēm, atejām un darba iecirkņiem, ko izmanto vai kur atrodas tieši invalīdi.

21. **Darba vietas ārpus telpām (īpaši noteikumi)**

21.1. Darba iecirkņi, transporta ceļi un citas platības vai iekārtas ārpus telpām, ko darba ņēmēji izmanto vai kurās atrodas darba gaitā, jāiekārto tā, lai gājēji un transporta līdzekļi varētu droši pārvietoties.

Arī 12., 13. un 14. iedaļa attiecas uz galvenajiem transporta ceļiem uzņēmuma teritorijā (ceļiem, kas ved uz noteiktiem darba iecirkņiem), uz ceļiem, ko izmanto uzņēmuma iekārtu un iekraušanas platformu pastāvīgai uzturēšanai kārtībā un uzraudzībai.

Arī 12. iedaļa attiecas uz darba vietām ārpus telpām.

- 21.2. Ja nepietiek dienasgaismas, darba vietas ārpus telpām jāapgaismo ar mākslīgo apgaismojumu.
- 21.3. Kad darba ņēmējus nodarbina darba iecirkņos ārpus telpām, šādi darba iecirkņi cik vien iespējams jāiekārto tā, lai darba ņēmēji:
 - a) būtu pasargāti no nelabvēlīgiem laika apstākļiem un, ja vajadzīgs, no krītošiem priekšmetiem;
 - b) nebūtu pakļauti ne kaitīga līmeņa trokšņiem, ne kaitīgām ārējām ietekmēm, piemēram, gāzēm, tvaikiem vai putekļiem;
 - c) briesmu gadījumā spētu ātri pamest darba iecirkni, vai arī tiem varētu ātri palīdzēt;
 - d) nevarētu paslīdēt vai pakrist.

II PIELIKUMS

VESELĪBAS AIZSARDZĪBAS UN DROŠĪBAS PRASĪBU MINIMUMS JAU LIETOJAMĀM DARBA VIETĀM, KĀ MINĒTS DIREKTĪVAS 4. PANTĀ**1. Ievadpiezīme**

Šajā pielikumā noteiktās saistības piemēro vienmēr, kad to prasa darba vietas īpašības, darbības veids, apstākļi vai briesmas.

2. Stabilitāte un stiprība

Ēkām, kurās atrodas darba vietas, jābūt tādai konstrukcijai un stiprībai, kas atbilst to izmantojumam.

3. Elektroinstalācijas

Elektroinstalācijas jāprojektē un jāierīko tā, lai neradītu ugunsgrēka vai sprādziena briesmas; cilvēkiem jābūt pietiekami pasargātiem no nelaimes gadījumu riska, ko rada tieša vai netieša saskare ar tām.

Elektroinstalācijām un aizsargierīcēm jābūt pielāgotām spriegumam, ārējiem apstākļiem un to cilvēku kompetencei, kam pieejamas elektroinstalāciju daļas.

4. Avārijas ejas un izejas

4.1. Avārijas eļām un izejām jābūt neaizšķērsotām un iespējami tieši jāved brīvā dabā vai drošībā.

4.2. Briesmu gadījumā darba ņēmējiem jābūt iespējai ātri un cik vien iespējams droši pamest visus darba iecirkņus.

4.3. Jābūt pietiekami daudzām glābšanas izejām un avārijas izejām.

4.4. Avārijas izejas durvīm jāveras uz āru.

Bīdāmās vai virpuļdurvis nav pieļaujams īpaši paredzēt par avārijas izejām.

Avārijas durvis nedrīkst būt slēgtas vai aizdarītas tā, ka tās nevarētu viegli un tūlīt atvērt katrs, kam avārijas gadījumā būtu tāda vajadzība.

4.5. Uz īpašām avārijas eļām un izejām jānorāda zīmēm, kas atbilst valstu tiesību aktiem, kas transponē likumos Direktīvu 77/576/EEK.

Šādas zīmes jāizliek piemērotās vietās, un tām jābūt izturīgām.

4.6. Avārijas durvis nedrīkst būt slēgtas.

Avārijas eļām un izejām, kā arī transporta ceļiem un durvīm, kas uz tām ved, jābūt brīvām no šķēršļiem, tā lai tās varētu katrā laikā bez traucēkļiem izmantot.

4.7. Avārijas ejas un izejas, kam vajadzīgs apgaismojums, jāapgādā ar pietiekami stipru avārijas apgaismojumu gadījumam, ja parastais apgaismojums sabojājas.

5. Ugunsgrēka atklāšana un dzēšana

5.1. Darba vietām atkarībā no ēku lieluma, izmantojuma, iekārtām, kas tajās atrodas, tajās turamo vielu fizikālajām un ķīmiskajām īpašībām un maksimālā iespējamā klātesošo skaita jābūt aprīkotām ar piemērotu ugunsdzēsības inventāru un vajadzības gadījumā — ar ugunsgrēka detektoriem un trauksmes sistēmu.

5.2. Mehāniskajam ugunsdzēsības inventāram jābūt viegli pieejamam un vienkārši lietojamam.

Tam jābūt norādītam ar zīmēm, kas atbilst valstu tiesību aktiem, kas transponē likumos Direktīvu 77/576/EEK.

Šādas zīmes jāizliek piemērotās vietās, un tām jābūt izturīgām.

6. Ventilācija slēgtās darba vietās

Jāveic pasākumi, lai slēgtās darba vietās pietiktu svaiga gaisa, ņemot vērā darba paņēmienus un darbaņēmēju fizisko slodzi.

Ja izmanto mākslīgās ventilācijas sistēmu, tā uzturama kārtībā.

Kontroles sistēmai jāuzrāda katra kļūme, ja tā vajag darbaņēmēju veselības labad.

7. Telpu temperatūra

7.1. Darba laikā temperatūrai telpās, kur ir darba iecirkņi, jābūt cilvēkiem piemērotai, ņemot vērā darba paņēmienus un darbaņēmēju fizisko slodzi.

7.2. Temperatūrai atpūtas vietās, dežūrpersonāla telpās, sanitārajās labierīcībās, ēdamtelpās un pirmās palīdzības telpās jābūt piemērotai šo vietu konkrētajam mērķim.

8. Telpu dabiskais un mākslīgais apgaismojums

8.1. Darba vietām cik vien iespējams jāsaņem pietiekami daudz dabiskās gaismas un jābūt aprīkotām ar mākslīgo apgaismojumu, kas pietiekams darbaņēmēju drošībai un veselībai.

8.2. Darba vietām, kur darbaņēmēji ir īpaši pakļauti riskam, ja sabojājas mākslīgais apgaismojums, jābūt aprīkotām ar pietiekami stipru avārijas apgaismojumu.

9. Durvis un vārti

9.1. Caurredzamām durvīm jābūt pienācīgi iezīmētām labi redzamā augstumā.

9.2. Vēzekļdurvīm un vārtiņiem jābūt caurspīdīgiem vai ar caurredzamiem paneļiem.

10. Bīstamās zonas

Ja darba vietās ir bīstamas zonas, kurās darba īpatnību dēļ pastāv risks darbaņēmējam vai priekšmetiem nokrist, šīs vietas cik vien iespējams jāapgādā ar ierīcēm, kas novērš darbaņēmēju neatļautu iekļūšanu šajās zonās.

Jāveic pienācīgi pasākumi, lai pasargātu darbaņēmējus, kam ir atļauts iekļūt bīstamajās zonās.

Bīstamajām zonām jābūt skaidri norādītām.

11. Atpūtas telpas un atpūtas vietas

11.1. Ja tas vajadzīgs darbaņēmēju drošībai vai veselībai, jo īpaši veicamās darbības dēļ vai tādēļ, ka darbaņēmēju skaits ir lielāks par noteikto, darbaņēmējiem jāparedz viegli pieejama atpūtas telpa vai piemērota atpūtas vieta.

Šo noteikumu nepiemēro, ja darbaņēmējus nodarbina birojos vai tamlīdzīgās darba telpās, kur līdzvērtīga relaksācija iespējama pārtraukumos.

11.2. Atpūtas telpas un atpūtas vietas jāapgādā ar galdiem un sēdekļiem ar atzveltnēm.

11.3. Atpūtas telpās un atpūtas vietās veicami pienācīgi pasākumi, lai pasargātu nesmēķētājus no tabakas dūmu radītām neērtībām.

12. Grūtnieces un mātes, kas baro ar krūti

Jābūt iespējai grūtniecēm un mātēm, kas baro ar krūti, piemērotos apstākļos atgulties un atpūsties.

13. Sanitārais aprīkojums**13.1. Ģērbtuves un slēdzami skapīši**

13.1.1. Jāparedz piemērotas ģērbtuves darba ņēmējiem, ja viņiem ir jāvalkā īpašas darba drēbes un ja veselības vai pieklājības apsvērumu dēļ nevar prasīt, lai viņi pārģērbtos kādā citā telpā.

Ģērbtuvēm jābūt viegli pieejamām un pietiekami ietilpīgām.

13.1.2. Ģērbtuvēs jābūt iespējai katram darba ņēmējam ieslēgt savas drēbes darba laikā.

Ja prasa apstākļi (piem., bīstamas vielas, mitrums, netīrumi), jābūt atsevišķiem skapīšiem darba drēbēm un parastām drēbēm.

13.1.3. Jāparedz atsevišķas ģērbtuves vai ģērbšanās atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

13.2. Dušas, atejas un izlietnes

13.2.1. Darba vietas jāaprīko tā, lai darba ņēmējiem tuvumā būtu:

— dušas, ja to vajag darba apstākļu dēļ,

— īpašas labierīcības ar pietiekami daudziem atejpodiem un izlietnēm.

13.2.2. Dušām un izlietnēm jābūt apgādātām ar tekošu ūdeni (ja vajadzīgs, karstu).

13.2.3. Jāparedz atsevišķas dušas vai mazgāšanās duša atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

Jāparedz atsevišķas atejas vai atēju lietošana atsevišķi vīriešiem un sievietēm.

14. Pirmās palīdzības piederumi

Darba vietas jāapgādā ar pirmās palīdzības piederumiem.

Šiem piederumiem jābūt piemēroti iezīmētiem un viegli pieejamiem.

15. Darba ņēmēji invalīdi

Darba vietas jāiekārto tā, lai vajadzības gadījumā varētu rēķināties ar darba ņēmējiem invalīdiem.

Noteikums jo īpaši attiecas uz durvīm, ejām, kāpņu telpām, dušām, izlietnēm, atejām un darba iecirkņiem, ko izmanto vai kur atrodas tieši invalīdi.

16. Gājēju un transporta līdzekļu pārvietošanās

Darba vietas ārpus telpām un telpās jāiekārto tā, lai gājēji un transporta līdzekļi varētu droši pārvietoties.

17. Darba vietas ārpus telpām (īpaši noteikumi)

Ja darba ņēmējus nodarbina darba iecirkņos ārpus telpām, šādiem darba iecirkņiem jābūt cik iespējams iekārtotiem tā, lai darba ņēmēji:

- a) būtu pasargāti no nelabvēlīgiem laika apstākļiem un, vajadzības gadījumā, no krītošiem priekšmetiem;
- b) nebūtu pakļauti nekaitīga līmeņa trokšņiem, nekaitīgām ārējām ietekmēm, piemēram, gāzēm, tvaikiem vai putekļiem;
- c) briesmu gadījumā varētu darba iecirkni ātri pamest, vai viņiem varētu ātri palīdzēt;
- d) nevarētu paslidēt vai pakrist.